

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

**“ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПОДДЪРЖАН
РЕЗЕРВАТ „БАЛАБАНА“**

Решения за
по-добър живот

ОКОНЧАТЕЛЕН ДОКЛАД

*Проучвания и изследвания за бозайната фауна на поддържан
резерват „БАЛАБАНА“*

(компонент териофауна – без прилени)

ИЗГОТВИЛ: *гл. ас. Николай Коджабашиев*

Експерт „фауна“

СЪГЛАСУВАЛ: *инж. Любислав Ковачев*

Ръководител екип

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

Приложение № 46

Според биогеографското райониране на България по Груев, Б.и Б. Кузманов (1991), територията на поддържан резерват „Балабана“ е гранична за два подрайона на два биогеографски и съответно зоогеографски райони. Те са Долно-Маришко-Долно-Тунджански подрайон на Южнобългарския район и Тунджански хълмист подрайон на Среднобългарския район. Фаунистичните комплекси, установени за района на резервата и прилежащите му територии са сложна смесица от видове с различна зоогеографска принадлежност. В района са установени видове с ограничено южно разпространение, както и такива характерни предимно за планинските райони. Типични представители на термофилната медитеранска фауна и Южнобългарския биогеографски район са етруската земеровка (*Suncus etruscus*), мишевидния сънливец (*Myomimus roachi*), Източно- средиземноморската домашна мишка (*Mus macedonicus*), гюнтеровата полевка (*Microtus guenterii*), източноевропейската полевка (*Microtus levis*). Видове с обширни ареали на разпространение, от района на изследване са малката кафявозъбка (*Sorex minutus*), голямата белозъбка (*Crocidura leucodon*), къртицата (*Talpa europea*), жълтогърлата горска мишка (*Sylvaemus flavicollis*), сивата горска мишка (*Sylvaemus sylvaticus*) и обикновената полевка (*Microtus arvalis*), а такива характерни за горските мезофилни местообитания - обикновения и горския сънливци (*Glis glis*, *Dryomys nitedula*), малката водна земеровка (*Neomys anomalus*), подземната полевка (*Apodemus subterraneus*). Едробозайната фауна включва освен, традиционните за цялата равнинна територия на България видове и някои относително редки и защитени, като видрата (*Lutra lutra*). Общо за резервата и прилежащите гранични територии, по литературни данни и теренни изследвания са установени 53 вида бозайници, от които 41 вида са наземни бозайници и 12 вида са прилепи (разгледани са в отделен доклад). От установените наземни бозайници, към групата microammalia са причислени 31 вида, а към macroammalia 10 вида. Защитени според ЗБР в Приложение 2 и 3 са общо 9 вида наземни бозайника, а два са включени в Приложение 4. В Бернската конвенция са включени 24 вида, а в Червената книга на България също 24 от установените видове.

Теренните проучвания върху наземната териофауна на резервата беше извършена по време на три командировки през периодите: 8-12 май, 9-15 юни и 1-5 септември. Проучването на наземните дребни бозайници беше извършено чрез залагането на линии от земни капани на Barber, в предварително набелязани пробни площи. За целите на проучването бяха заложени 36 стационарни капани на Barber, в три пробни площи, отчитащи максимално типологичното и микрохабитатно разнообразие на терена. Първата пробна площ е разположена в естествена лонгозна гора в близост до мястото на някогашното устие на р. Поповска, която се е вливала в р. Тунджа. На това място започва горски път в защитената територия, които следва брега на реката. Тази пробна площ, в зависимост от типа на основните дървесни едификатори ясен и летен дъб е еднотипна със силно преобладаване на ясена. Заложени бяха 12 земни стационарни капана на Barber в единична линия паралелно на пътя. Втората пробна площ, беше разположени в отдавна изоставена, захрастена нива и в

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

екотонната зона между откритата площ и гората. В тези пробни площи заложихме също 12 капана. Третата пробна площ е разположена в гора с преобладаване на летен дъб и тя също включва линия от 12 капана. Експозицията на всеки капан продължи около 120 дни. Уловени са общо 55 екземпляра от 19 вида дребни бозайници, а броя на установените видове наземни дребни бозайници е 31 вида. Събраните индивиди са обработени лабораторно, като за всеки индивид е определен вида, пола и възрастта и са снети основни соматометрични и краниометрични размери. По време на експедициите са регистрирани и картирани местоположенията на колонии дребни бозайници, къртичини на къртици и слепи кучета, трупове на блъснати и премазани от автомобили индивиди, както и отпечатащи и следи на различните едри видове. Нутрията е регистрирана за района по наблюдавано животно и регистрирани следи в близост до границите на резервата (на брега на реката в буферната зона на ЗТ, разположена югозападно). Координатите са отчитани и снемани с GPS – марка и модел Garmin GEKO 301. При проучването на едрите бозайници сме използвали маршрутния метод, които сме регистрирали също с GPS. За тези бозайници сме използвали за регистриране, основно косвени белези – следи, фекалии, специфични маркировки, косми, характерни миризми, леговища, калища и мн. др. подобни. За видрата, маршрутите са локализирани по брега на река Тунджа, захранващия с вода канал на рибарниците и рибарниците. Общият брой на установените от нас видове, при теренните ни проучвания е 6 вида едри бозайници, а останалите 4 сме цитирали по литературни или други информативни източници. Цитирания за припокриващата защитената територия, защитена зона пъстър пор е малко вероятно да бъде установен в този сектор, поради липсата на подходящи местообитания с основна жертва -пасища с колонии от лалугер.

Основни литературни и други източници, използвани при попълването на списъците с установените и вероятните видове бозайници са:

1. Фауна на България том 27 (Mammalia) Пешев, Ц., Д. Пешев и В. Попов;
2. Фауна на Тракия, Том 1. Паспалев, Г., Г. Марков и Г. Пешев
3. Пространствено разпределение и динамика на съобществата от дребни бозайници в два района на тунджанската хълмиста низина Н. Дяков (2006) Дипломна работа.
4. План за управление на ПР „Балабана” 2001
5. Проект на МОСВ: "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I"

По данни от предходния ПУ на ЗТ в резервата са установени 36 вида наземни бозайници. Прилепната фауна е проучвана отделно и резултатите са представени в отделен доклад. От новоустановените 8 вида, 3 са по литературни данни, а пет са установени от теренните проучвания. Литературната справка за района на резервата, включва освен информация от научни публикации, така и информацията от картирането на защитените видове по зоните от Натура 2000. За пръв път за района на резервата установихме източносредиземноморската (гюнтерова) полевка (*Microtus guentheri*), източноевропейската полевка (*M. levis*), подземната полевка (*M. subterraneus*), малката кафявозъбка (*Sorex minutus*) и нутрията (*Myocastor coypus*). По литературни данни се съобщават

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

за пръв път за резервата или неговите околности мишевидния сънливец, етруската земеровка, малкото сиво хомяче и пъстрия пор. Твърде вероятно е при провеждане на задълбочени, дългосрочни и целенасочени проучвания, тези видове да бъдат регистрирани и за територията на резервата.

В рамките на проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове – фаза I” са определени територии на потенциалните и ловни местообитания на пет вида прилепи в 33 „Река Тунджа”, в чийто граници се намира и поддържа резерват „Балабана”

От едрите бозайници със стопанско значение за района, могат да се считат дивата свиня и сърната, а от дребните бозайници дивия заек.

Сърната в района на резервата е съсредоточена в периферните територии, граничещи с открити, обработваеми селскостопански и други площи. За този вид резерватната територия е зона на спокойствие. Бреговете на реката, намиращи се срещу резервата, са често експлоатирани като пасище, поради което за сърната тези територии са непригодни през деня.

За дивата свиня резервата е естествена подходяща среда за пребиваване, макар и незначителна по площ.

От хищниците в района на резервата с относително висока плътност е чакала, а лисицата е относително по рядка. И двата вида съвсем неоправдано в миналото са ги считали за основни врагове на колхидския фазан. Проучвания върху хранителната диета на чакала от Стоянов (2013), показват, че в стомасите на чакали отстреляни в съседни на резервата територии, не е констатиран нито веднъж фазан. В близост до първата ни пробна площ установихме бърлога на язовец, без ясни следи за съвременното ѝ обитаване.

От защитените видове хищници по време на проучванията ни установихме по следи от жизнената ѝ дейност видрата. Маркировъчни фекалии, стъпки и дири от този вид бяха установявани нееднократно. Те са концентрирани основно около брега на реката и по рядко по бреговете на другите вътрешни водоеми. За този вид единственото безпокойство е липсата на достатъчно естествено разпространена риба, което беше установено от ихтиологичните проучвания. Според тези проучвания, вероятно поради браконьерстване с електрически уреди се избива масово всичката малоразмерна риба, която е основна храна в диетата на видрата. Като необходима мярка за този вид се препоръчва повишаване на контрола върху риболова със забранени средства за улов, както и регулярните мониторингови проучвания на ихтиофауната през пролетния и есенния сезон. Конфликт на интереси с този вид е устройването на рибарник в непосредствена близост до резервата. Считаме за неуместно в близост до резерват, обявен заради голяма чаплова колония да се разрешава изграждането на рибарник.

Пъстрия пор (*Vormela peregusna*) е вид установен за района на резервата по проекта за картиране на защитените видове от ЗБР от зоните на Натура 2000. Тези данни е необходимо да бъдат прецизирани и видовете защитени животни, научно доказани. Наличието на този пор е свързано с наличието на колониални дребни бозайници, основно лалугери, които са му

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.”

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

основна жертва. В други местообитания вида е еусинантропизиран и се изхранва със синантропни и синбовилни дребни бозайници. Вероятни местообитания на вида са пасища с установени колонии от лалугери и други колониални гризачи. Благоприятстващи мероприятия, свързани с опазването на вида, са поддържането на пасторалните системи в района, както и стимулирането на създаване на люцернови ниви в граничните на резервата обработваеми територии. Такива местообитания в района на резервата няма, а пасищата са в напреднал етап на сукцесионна деградация.

Съвременното състояние на поддържан резерват „Балабана“ е в етап на бавна подмяна на главните дървесни едификатори, следствие на осушаване след корекциите и пресушаването на р. Поповска през 1971-1973 г. и преустановяването на оризопроизводството. Най – силни изменения са настъпили в източната част на резервата, където и осушаването е видимо най – значително. Частична компенсация, макар и непълноценна на оводняване се е получила след пускането на малък воден канал, отклонение от корекция на Поповска река, захранваща новоизградения рибарник. Считаме, че възстановяването на нормален за лонгоза заливен хидрорежим е от първостепенно значение за специфичната биота, сред която и тази включваща редки и защитени животински видове. Възстановяването на естествения хидрорежим е задължително условие за запазването на лонгозния тип гора и за поддържането на високо ниво на биологично разнообразие, характерно за естествените популации бозайници пряко и косвено свързани в тези местообитания.

Прекратяването на всякакви лесовъдски мероприятия, свързани с намеса в естествения или вторичен дървостой, както и забраната за изнасяне на стояща и паднала мъртва дървесина, са основна причина за поддържането на богата естествена хранителна база, обезпечаваща високо ниво на биоразнообразие при всички групи бозайници. Многообразието от видове дребни бозайници, както и тяхното обилие са предпоставка за доброто състояние на всички хищници, изхранващи се с тази част на биотичната компонента. Видрата, като пряко зависим бозайник от състоянието на рибните популации, е силно уязвима и зависима от негативните антропогенни фактори – замърсяване на реката и безконтролно браконьерстване с методи за масово унищожаване на всички рибни индивиди (нерегламентиран и ненормиран електролов със самоделни електрически устройства за прав, пулсиращ или променлив ток). При тези методи за браконьерстване се избиват масово всички индивиди, особено негативно се въздейства върху маломерните млади индивиди, попаднали в обсега на електрическото поле.

Липсата на пашуващи животни и регулярен сенокос, в периферните буферни открити територии на резервата, се силно захрастени и обрасли с плевелна и рудерална растителност. Тези територии са местообитания на целия пасторален комплекс от редки и защитени видове бозайници като мишевиден сънливец, етруска земеровка, лалугер, пъстър пор, както и на масовите видове полевки, основна храна на хищните птици и бозайници. Съобществата на тези видове до голяма степен са зависими от поддържането на тези вторични местообитания

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

*Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“*

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

в режим на постоянен нисък тревостои. Липсата на пасищно животновъдство през последните 30 години и забраните за сенокос и паша в откритите буферни местообитания са причина за силната сукцесионна деградация и до пълното изчезване на много от тези редки видове. Необходимо е задължително възстановяване на традиционното за тези места поддържане чрез паша и косене, което ще гарантира средата за обитание на редките видове и необходимата хранителна база на хищниците.

Подходящи местообитания за редките видове бозайници от пасищните хабитати са и изоставените черничеви градини, граничещи с резервата. В такива местообитания са установявани всички редки видове дребни бозайници, както и техни редки, но специфични хищници. Такива местообитания могат да бъдат поддържани в режим на нисък тревостои, осигуряващ подходящи условия за обитание на ценни съобщества от дребни бозайници.

Съвременното състояние на едрите бозайници в резервата и периферните му зони е резултат от едновременното действие на няколко фактора. Лонгозната гора и режимите за забрана в резервата осигуряват целогодишно подходящи места за отдих и изхранване. С относително много висока плътност в резервата е дивата свиня, причина за което е изкуственото ѝ хранене в буферната зона, отдадена незаконно на концесия. При нормално разпределение на този вид 2 животни на 100 хектара, към настоящия момент плътността е изкуствено завишена многократно. Следствията от прекомерната плътност на дивата свиня са масовото разораване на големи площи в резервата, унищожаването на земноводни, новоизлюпени костенурки, наземногнездящи птици и новородени дребни бозайници. При устройване на ловни излети, преследваните животни навлизат в резервата, гонени от хайка ловни кучета, чрез което се стресират и прогонват всички останали обитатели. Разселените фазанчета са вероятно бърза и лесна жертва за многобройните прасета, която налага вземане на бързи и решителни мерки за премахване на тази незаконна аномалия. Достатъчно е да бъде забранено ловуването, подхранването и устройването на дивечови ниви в буферната зона, както и разтрогването на незаконната концесия и нормалните биотични параметри ще се нормализират за много кратък период от време. Естествената плътност на дивата свиня не е представлявал никога заплаха за този тип екосистеми и неговото присъствие е необходимо и полезно. Тези животни са естествените „трактори“, разоравачи и наторявачи пространствата, където започва естествена възобновителна сукцесия.

Буферната зона на резервата в южна посока, ограничена от пътя за с. Трънково е изключително интересна и ценна за биологичното разнообразие на всички групи животни. Освен основното предназначение да изолира резервата, тези територии изпълняват и още няколко важни функции. Кариерните езерца в тази част са се самозарибили, а крайбрежните участъци са обрасли с хидрофилна растителност, която следва естествения ход на развитие на влажна територия. Към тази буферна част е и изоставена черничева плантация, която се използва като пасище, което предполага наличие на целия комплекс от бозайници свързани с тези вторични антропогенни екосистеми. Пак към тази територия е и старото сметище на гр. Елхово, което е в процес на рекултивиране. Разнообразието на този ландшафт, граничещ с резервата е от съществено значение за нормалното функциониране на екосистемите в

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

*Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“*

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

резервата. Езерата, пасищата и другите открити площи в тази буферна зона са важни хранителни местообитания за всички гръбначни животни, сред които някои са редки или с ограничено разпространение. Важно местообитание в буферната зона на резервата се явява и естествената лонгозна гора в близост до централната южна част на резервата. Този буфер не се различава по структура на растителността от гората в резервата, въпреки лесовъдните мероприятия, които са извеждани в недалечното минало.

От съществено значение за съвременното състояние на местообитанията в резервата е спирането на всякакви лесовъдски мероприятия, включително и изнасянето на паднала и стояща мъртва дървесина, която предлага богат асортимент от разнообразни микроместообитания и хранителни ресурси.

Източната част на буферната зона е гранична с брега на р. Тунджа. В този сектор много често се риболува от местното население, което причинява безпокойство и стрес сред едрите бозайници. Необходимо е риболова да бъде регламентиран само в строго определени участъци, предложени от специалистите по птици и едри бозайници.

Браконерството на едри бозайници в резервата и в съседните буферни зони е факт поради особеното разположение на резервата в непосредствена близост до гр. Елхово и други населени места. Неуместно е в буферната зона да има територии отдадени на концесия за дивечовъдни стопанства с основен вид дивеч дива свиня. Стопанисването на дивеча изисква мероприятия, които са в пълен разрез и остър конфликт на интереси с целите и задачите на резерватната територия.

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

*Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“*

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

Видов състав и природозащитен статус на бозайната (Mammalia) фауна в ПР „Балабана“

№	Вид	ЗБР	ЧКБ	IUCN	Бернска конвенц ия	Бонска конвенц ия	Директива 92/43/ЕИО	CITES
Eulipotyphla (=syn. Insectivora) - Насекомоядни								
Erinaceidae - Таралежови								
1.	Белогръд таралеж <i>Erinaceus concolor</i>	III	LC	LC				
Talpidae - Къртицови								
2.	Европейска къртица <i>Talpa europaea</i>		LC	LC	III			
Soricidae								
3.	Обикновена кафявозъбка <i>Sorex araneus</i>		LC	LC	III			
4.	Малка кафявозъбка <i>Sorex minutus</i>		LC	LC	III			
5.	Малка водна земеровка <i>Neomys anomalus</i>		LC	LC	III			
6.	Белокоремна белозъбка <i>Crocidura leucodon</i>		LC	LC	III			
7.	Малка белозъбка <i>Crocidura suaveolens</i>		LC	LC	III			
8.	Етруска земеровка <i>Suncus etruscus</i>	III	LC	LC	III			
Lagomorpha - Зайцеподобни								
Leporidae - Зайци								
9.	Див заек <i>Lepus capensis</i>		NT	LC	III			
Rodentia - Гризачи								
Sciuridae - Катерици								
10.	Катерица <i>Sciurus vulgaris</i>		NT	LC	III			
11.	Лалугер <i>Spermophilus citellus</i>	II	VU	VU	II		II, IV	
Gliridae - Сънливци								
12.	Обикновен сънливец <i>Glis glis</i>		LC	NT	III			
13.	Лешников сънливец <i>Muscardinus avellanarius</i>	II, III	NT	LC	III		II, IV	
14.	Горски сънливец <i>Dryomys nitedula</i>	II	NT	LC	III		IV	
15.	Мишевиден сънливец <i>Myomimus roachi</i>	II,III	NT	LC	III		IV	
Spalacidae – Слепи кучета								

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

16.	Сляпо куче <i>Nannospalax leucodon</i>		LC	DD				
Muridae - Мишкови								
17.	Оризицна мишка <i>Micromys minutus</i>			NT				
18.	Обикновена горска мишка <i>Sylvaeus sylvaticus</i>							
19.	Жълтогърла горска мишка <i>Sylvaeus flavicollis</i>							
20.	Полска мишка <i>Apodemus agrarius</i>							
21.	Източносредиземноморска домашна мишка <i>Mus macedonicus</i>							
22.	Домашна мишка <i>Mus musculus</i>							
23.	Сив плъх <i>Rattus norvegicus</i>							
24.	Черен плъх <i>Rattus rattus</i>							
Cricetidae - Хомякови								
*25.	Сиво хомяче <i>Cricetulus migratorius</i>	II, III	VU	LC				
Arvicolidae -Полевкови								
26.	Воден плъх <i>Arvicola terrestris</i>							
27.	Обикновена полевка <i>Microtus arvalis</i>							
*28.	Източноевропейска полевка <i>Microtus levlis</i>							
*29.	Подземна полевка <i>Microtus subterraneus</i>							
30.	Гюнтерова полевка <i>Microtus guentheri</i>			LC				
31.	Нутрия <i>Myocastor coypus</i>							
Myocastoridae - Нутриеви								
Carnivora - Хищници								
Canidae - Кучеви								
32.	Чакал <i>Canis aureus</i>	IV		LC			V	
33.	Лисица <i>Vulpes vulpes</i>			LC				
Mustelidae - Порови								
34.	Белка			LC	III			

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

	<i>Martes foina</i>							
35.	Невестулка <i>Mustela nivalis</i>	III		LC	III			
36.	Черен пор <i>Mustela putorius</i>	IV		LC	III		V	
37.	Язовец <i>Meles meles</i>			LC	III			
38.	Видра <i>Lutra lutra</i>	II, III	VU	NT	II		II, IV	I
Felidae - Котки								
39.	Дива котка <i>Felis silvestris</i>	IV	EN	LC	II		IV	II
Artiodactyla - Чифтокопитни								
Suidae - Свине								
40.	Дива свиня <i>Sus scropha</i>			LC	III			
Cervidae - Еленови								
41-.	Сърна <i>Capreolus capreolus</i>			LC	III			

ЛЕГЕНДА:

2. Закон за биологичното разнообразие (ЗБР), обн. ДВ. бр.77 от 9 Август 2002г.:

Приложение II - Видове, за защитата на които се обявяват защитени зони за опазване на местообитанията им;

Приложение III - Видове, защитени на територията на цялата страна;

Приложение IV - Видове под режим на опазване и регулирано ползване от природата;

3. Червена книга на България (ЧКБ), том II Животни, 2011 г.:

Категории:

Изчезнал (EX) или вероятно изчезнал вид (?EX) – Extinct;

Критично застрашен вид (CR) – Critically Endangered;

Застрашен вид (EN) – Endangered;

Уязвим вид (VU) – Vulnerable;

Почти застрашен вид (NT) – Near Threatened;

Слабо засегнат вид (LC) – Least Concern;

С недостатъчно данни (DD) – Data Deficient;

Неоценяван вид (NE) – Not Evaluated;

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

4. Международен съюз за опазване на природата и природните ресурси (IUCN), Red List of Threatened Species. Version 2012.2.:

Категории:

виж. т.3 - категории Червена книга на България

5. Бернска конвенция (Конвенция за опазване на европейската дива природа и естествените хабитати):

Приложение II - Строго защитени животински видове;

Приложение III - Защитени животински видове;

6. Бонска конвенция (Конвенция за опазване на мигриращите видове диви животни):

Приложение I - Застрашени мигриращи видове;

Приложение II - Мигриращи видове, които трябва да бъдат предмет на международни споразумения;

7. Директива на Съвета 92/43/ЕИО от 21.05. 1992 за опазване на естествените хабитати и на дивата фауна и флора:

Приложение II - Животински и растителни видове от интерес за общността, чието съхраняване изисква обявяване на Специални защитени зони.

Приложение IV - Животински и растителни видове от интерес за общността, които се нуждаят от строга защита.

Приложение V - Животински и растителни видове от интерес за общността, чието ползване от природата изисква мерки за управление.

8. Конвенция за международна търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES) от 03.03.1973 г.:

Приложение I - Видове застрашени от изчезване. Търговията с екземпляри от тези видове се разрешава само при изключителни обстоятелства.

Приложение II - Видове, които не са пряко застрашени от изчезване, но търговията с тях трябва да се контролира с оглед избягване на използване, несъвместимо с оцеляването им.

Основни литературни и други източници, използвани при попълването на списъците с установените и вероятните видове бозайници са:

1. Фауна на България том 27 (Mammalia) Пешев, Ц., Д. Пешев и В. Попов;
2. Фауна на Тракия, Том 1. Паспалев, Г., Г. Марков и Г. Пешев

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“

Министерство на околната
среда и водите

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА – 2007-2013 Г.“

Решения за
по-добър живот

3. Пространствено разпределение и динамика на съобществата от дребни бозайници в два района на тунджанската хълмиста низина Н. Дяков (2006) Дипломна работа.
4. План за управление на ПР „Балабана” 2001
5. Проект на МОСВ: "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I"
6. Национална програма за опазване на биологичното разнообразие. Том I; 1993. (Програма за поддържане на биологичното разнообразие).
7. Национална програма за опазване на биологичното разнообразие. Том II; 1994. (Програма за поддържане на биологичното разнообразие).
8. Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, 1995
9. Национален план за опазване на биологичното разнообразие, София; 2000
10. Международни конвенции за опазване на биологичното разнообразие. Сборник.1998
11. Горски и други природозащитни нормативни актове. Сборник.1998.

Национална
Стратегическа
Референтна рамка
2007-2013

*Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от
държавния бюджет на Република България чрез оперативна
програма „Околна среда 2007-2013г.“*

Министерство на околната
среда и водите